

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภายใต้รูปแบบการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาในยุคการบริหารจัดการศึกษาในปัจจุบันท่ามกลางกระแสแห่งความเป็นโลกาภิวัตน์ (Globalization) ซึ่งอยู่ภายใต้เงื่อนไขการปรับเปลี่ยนการแข่งขันเพื่อสร้างข้อได้เปรียบและความมุ่งมั่นของสังคมที่ดำเนินไปอย่างรวดเร็ว รุนแรงและหลากหลายนั้น ต่างก็ส่งผลกระทบต่อวงการวิชาชีพ โดยเฉพาะด้านการศึกษา ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการปรับเปลี่ยนบริบทและโครงสร้างของการบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบใหม่นั้นเอง มวลสาเหตุการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นได้เป็นจุดร่วมที่สำคัญเกิดขึ้น ที่ทุกฝ่ายต่างสนใจใคร่ติดตามและเตรียมความพร้อมที่จะปรับเข้ากับสภาพการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ซึ่งเขตพื้นที่การศึกษา (The Educational Area Services) เป็นรูปแบบโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษารูปแบบใหม่ ภายใต้สาระแห่งบทบัญญัติของกฎหมายการศึกษาที่เรียกว่า “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542” เป็นการจัดโครงสร้างการบริหารการศึกษา โดยยึดหลักของการมีเอกภาพเชิงนโยบายหลากหลายในการปฏิบัติ โดยเน้นระบบการกระจายอำนาจและการยึดหลักการมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเป็นสำคัญ ตามนัยแห่งพระราชบัญญัติในมาตรา 9, 37, 38, 39 และ 40 ทั้งนี้ได้มีการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาที่มีระบบจัดเจนตามกรอบข่ายงานและบทบาทหน้าที่ของบุคลากร เพื่อส่งผลต่อประสิทธิภาพสูงสุดของระบบการบริหารจัดการศึกษาในรูปแบบใหม่นี้

จากรูปแบบและ โครงสร้างของเขตพื้นที่การศึกษานี้ เมื่อวิเคราะห์อย่างละเอียดแล้วพบว่า เป็นระบบการบริหารที่ส่งผลกระทบต่อบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะด้านการจัดการศึกษา ภายใต้ความรับผิดชอบของเขตพื้นที่การศึกษาใหม่ที่เกิดขึ้น ทั้งครู อาจารย์ ผู้บริหารสถานศึกษา และ ผู้บริหารการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา เพราะสังคมต่างคาดหวังค่อนข้างสูงว่า บุคลากรทางการศึกษาเหล่านี้จะมีศักยภาพที่จะดำเนินบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพ จะนำมาซึ่งความสำเร็จของกระบวนการปฏิรูปการศึกษาของไทยในอนาคต โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา เปรียบได้ว่าเป็นจอมทัพที่สำคัญที่จะนำพาองค์กรให้ก้าวไปในกระแสแห่งการปฏิรูปได้อย่างมีเกียรติมีศักดิ์ศรี ผู้บริหารในยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงทางบริบทอันหลากหลายเปรียบประดุจหัวรถจักรสำคัญของขบวนรถไฟยุคปฏิรูปการศึกษาที่จะทำหน้าที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนขบวนรถไฟไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์ได้ โดยการกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติที่แสดงให้เห็นถึงศักยภาพ คุณภาพ เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในเขตพื้นที่การศึกษานั้นเอง

การบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ในการนำเอา

ทรัพยากรมาประกอบกันตามกระบวนการบริหารให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยผู้บริหารจะต้องมียุทธวิธีในการกำหนดปรัชญาในการบริหารงานมีการ วางแผนอย่างมียุทธศาสตร์ วางแผนแก้ปัญหาเพื่อการตัดสินใจและสร้างสิ่งจูงใจให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน โดยผู้บริหารต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญคือ ส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จในงานของโรงเรียน แสดงออกซึ่งการยอมรับนับถือของครูทุกคนในโรงเรียน ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการเรียนการสอน มีความรับผิดชอบต่อครูในโรงเรียนและส่งเสริมความก้าวหน้าของครูในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสาระที่ปรากฏในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ว่าด้วยภารกิจของผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ การจัดการศึกษาในสถานศึกษาทั้งรูปแบบในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย จัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ จัดดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งการประกันภายในและภายนอก ผู้บริหารต้องทำหน้าที่เป็นเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษา และอยู่ภายใต้ข้อกำหนดขององค์กรวิชาชีพที่ต้องรับผิดชอบต่อวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา เตรียมรับการกระจายอำนาจที่จะมายังสถานศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การเงิน และทรัพย์สิน การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป (กรมวิชาการ 2539 : 7 - 21)

ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมหรือคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน 4 ปัจจัยคือ ปัจจัยส่วนตัวของผู้บริหาร ได้แก่ ความรู้ แรงจูงใจ ความสามารถ ทักษะ ความถนัดและทัศนคติ ปัจจัยเกี่ยวกับกลุ่มบุคลากรในโรงเรียน ได้แก่ ภาวะผู้นำ บทบาท ปทัสถาน ความชัดเจนของการมอบหมายงาน ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและการยอมรับซึ่งกันและกันของบุคลากรในโรงเรียน ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน ได้แก่ โครงสร้างของโรงเรียน วัฒนธรรมองค์การ กลยุทธ์ เทคโนโลยีและลักษณะงานและสุดท้ายคือปัจจัยที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมภายนอกโรงเรียน ได้แก่ สภาพเศรษฐกิจ สภาพสังคม สภาพการเมืองการปกครอง เทคโนโลยีและการศึกษา ซึ่งปัจจัยทั้ง 4 ด้านนี้ล้วน ส่งผลต่อพฤติกรรมและคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนในยุคปฏิรูปการศึกษาอย่างแน่นอนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (ธีระพนธ์ คณาวัง 2545 : 18 - 22) จากปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมและคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน ดังกล่าวข้างต้น ได้ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาไทย ดังที่พรชัย ภาพันท์ (2545 : 3 - 4) ได้ทำการวิเคราะห์ภาวะวิกฤตคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน พบว่าคุณภาพโรงเรียนมีภาวะวิกฤตทั้งปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายในภาวะวิกฤตจากปัจจัยภายนอกได้แก่ กระบวนทัศน์ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการศึกษา คือการเรียนการสอนแบบท่องจำแบบนกแก้วนกขุนทอง เป็นการไม่ส่งเสริมให้นักเรียนคิด ได้เพียง ชัดแจ้ง วิเคราะห์ สังเคราะห์ ครูสอนแบบบรรยาย เนื้อหาที่เรียนไม่สัมพันธ์กับชีวิตของนักเรียน และปัจจัยภายนอกอีกประเด็นคือ ความร่วมมือของผู้ปกครอง สภาพความร่วมมือของผู้ปกครองไทยยังอยู่ในสภาพที่ต่ำหลัง โรงเรียนยังไม่พร้อมต้อนรับผู้ปกครองอย่างแท้จริง การประชุมผู้ปกครองส่วนมากแจ้งให้ผู้ปกครองทราบมากกว่าจะรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครอง การเชิญผู้มีความรู้มาเป็นกรรมการ

สถานศึกษา มักมีจุดมุ่งหมายเพื่อหารายได้เข้าโรงเรียนมากกว่า ส่วนภาวะวิกฤตคุณภาพโรงเรียน ว่าด้วยปัจจัยภายในประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน นั่นคือผู้บริหารควรใช้ภาวะผู้นำในการบริหารงานวิชาการที่เข้มแข็งและให้การสนับสนุนคุณภาพการเรียนการสอนให้มากขึ้น ที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือบทบาทของครูอาจารย์ ยังเป็นการเรียนการสอนที่เป็นการจำเพื่อการสอบ ไม่มีระบบการคิดหรือปัญญาในการนำความรู้ไปใช้เท่าที่ควร

จากภาวะวิกฤตคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนดังกล่าวข้างต้น ได้เป็นมูลเหตุสำคัญที่ทำให้มีการปฏิรูปการศึกษา และมีการออกกฎหมายการศึกษาอย่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ขึ้นมาใช้ มีการประกาศใช้โครงสร้างหน่วยงานทางการบริหารการศึกษาระบบใหม่ ได้แก่กระทรวงศึกษาธิการ ได้แบ่งโครงสร้างหน่วยงานออกเป็น สำนักงานปลัดกระทรวง สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา โดยกำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขึ้นตรงต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจะรวมเอากรมวิชาการ กรมสามัญศึกษาและสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเข้าด้วยกันเพื่อเป็นการแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษาของชาติดังกล่าวข้างต้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีโครงสร้างประกอบด้วย กลุ่มอำนวยการ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มนโยบายและแผน กลุ่มส่งเสริมประสิทธิภาพการจัดการศึกษา กลุ่มส่งเสริมการจัดการศึกษา กลุ่มส่งเสริมสถานศึกษาเอกชน กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา และหน่วยตรวจสอบภายใน การบริหารการศึกษาระบบใหม่ของเขตพื้นที่การศึกษา มีการบริหารในรูปแบบคณะกรรมการ ประกอบด้วย คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและคณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (อ.ก.ค.ศ.) ซึ่งล่าสุดได้มีการประกาศออกมาอย่างเป็นทางการถึงการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศออกเป็น 175 เขต

จังหวัดนครศรีธรรมราชเป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่ เมื่อมีการพิจารณาจากสภาพภูมิศาสตร์ จำนวนโรงเรียนและจำนวนนักเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดให้มีเขตพื้นที่การศึกษา 4 เขต คือ เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ประกอบด้วย อำเภอเมือง อำเภอลานสกา อำเภอพระพรหมและอำเภอเฉลิมพระเกียรติ มีโรงเรียน 130 โรงเรียน นักเรียน 33,748 คน ครู 2,000 คน สถานที่ตั้งเขตพื้นที่การศึกษาคืออำเภอเมือง (ใช้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเดิม) เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ประกอบด้วย อำเภอทุ่งสง อำเภอบางขัน อำเภอทุ่งใหญ่ อำเภอนาบอน อำเภอฉวาง กิ่งอำเภอช้างกลาง อำเภอพิปูน และอำเภอฉำพรณรา มีโรงเรียน 217 โรงเรียน นักเรียน 45,562 คน ครู 2,679 คน สถานที่ตั้งเขตพื้นที่การศึกษาคืออำเภอทุ่งสง เขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ประกอบด้วย อำเภอเชียรใหญ่ อำเภอหัวไทร อำเภอปากพนัง อำเภอชะอวด อำเภอร่อนพิบูลย์และอำเภอจุฬาภรณ์ มีโรงเรียน 226 โรงเรียน นักเรียน 49,636 คน ครู 2,970 คน สถานที่ตั้งเขตพื้นที่การศึกษาคืออำเภอเชียรใหญ่ (โรงเรียน

เชียรใหญ่) และเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ประกอบด้วย อำเภอท่าศาลา อำเภอสิชล อำเภอนวม อำเภอพรหมคีรี และกิ่งอำเภอนบพิตำ มีโรงเรียน 149 โรงเรียน นักเรียน 36,764 คน ครู 21,00 คน สถานที่ตั้งเขตพื้นที่การศึกษา คือ อำเภอท่าศาลา (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช 2545 : 1)

จากสภาพปัจจุบันและปัญหาที่กล่าวมาทั้งหมด จะเห็นว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงหรือปฏิรูปครั้งใหญ่หลวงในวงการศึกษไทย โดยมีเป้าหมายตรงกันไปที่คุณภาพการจัดการศึกษาโดยรวมของประเทศ และการเกิดคุณภาพของการจัดการศึกษาขึ้นได้นั้นย่อมขึ้นอยู่กับสมรรถภาพในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งผู้ที่กำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้เป็นไปในทิศทางใดนั้นก็คือผู้บริหารโรงเรียนนั่นเอง ดังนั้นการที่ครู อาจารย์หรือบุคลากรในโรงเรียนจะปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการบริหารงานหรือคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอลานสกาซึ่งสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จึงมีความสนใจที่จะศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน ตามทัศนะของครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้นำชุมชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 เพื่อที่จะได้นำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนา ผู้บริหารโรงเรียนให้มีคุณลักษณะที่สอดคล้องตามทัศนะของครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้นำชุมชนซึ่งมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ให้สามารถร่วมกันจัดการศึกษาของโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมายตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้นำชุมชน
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้นำชุมชน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้นำชุมชน

สมมติฐานของการวิจัย

คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้นำชุมชนมีความแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าไว้ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชน ในเขตพื้นที่บริการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราชเขต 1 ซึ่งมีครูผู้สอน จำนวน 2,000 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 357 คนและผู้นำชุมชนในเขตพื้นที่บริการ จำนวน 241 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้นำชุมชน ในเขตพื้นที่บริการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 มาคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของ ยามาเน่ (Yamane 1973 : 1088) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างดังนี้คือ ครูผู้สอน จำนวน 333 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 357 คน และผู้นำชุมชน จำนวน 241 คน โดยกลุ่มตัวอย่างคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และกลุ่มตัวอย่างผู้นำชุมชน ใช้ประชากรทั้งหมดที่อยู่ในเขตบริการของโรงเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระคือ สถานภาพ แบ่งออกเป็น

- 1.1 ครูผู้สอน
- 1.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 1.3 ผู้นำชุมชน

2. ตัวแปรตาม คือ คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน 5 ด้าน คือ

- 2.1 ภาวะผู้นำ
- 2.2 ความรู้ความสามารถทางการบริหาร
- 2.3 แรงจูงใจ
- 2.4 ความถนัด
- 2.5 ทักษะคติ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คุณลักษณะของผู้บริหาร หมายถึง ลักษณะของผู้บริหารที่แสดงออกในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้คือ ภาวะผู้นำ ความรู้ความสามารถทางการบริหาร แรงจูงใจ ความถนัด และทักษะคติ

1.1 ภาวะผู้นำ หมายถึง การแสดงพฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อสมาชิกของกลุ่ม อันได้แก่ การปรับตัวเข้ากับสภาวะแวดล้อมต่าง ๆ มีความน่าเชื่อถือ มีลักษณะประนีประนอม มีความเด็ดขาดในการตัดสินใจ เป็นที่พึ่งของผู้ใต้บังคับบัญชา สามารถในการทำงาน

ที่ต้องใช้ความคิด มีความมั่นใจในตนเอง กล้าเผชิญหน้ากับเหตุการณ์ซึ่งมีความยุ่งยากรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความเฉลียวฉลาดหลักแหลมในการวิเคราะห์ปัญหา ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ต้องการได้

1.2 ความรู้ความสามารถทางการบริหาร หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนในการนำเอาทฤษฎี หลักการ และความรู้ความสามารถตามมาตรฐานตำแหน่งมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จและเป็นที่ยอมรับ อันได้แก่ มีความรู้ความสามารถและความเข้าใจในเรื่องต่อไปนี้คือ การบริหารสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการหลักสูตรและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน กฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ แบบแผนการปฏิบัติงาน การวิเคราะห์แผนและโครงการ หลักการปกครองบังคับบัญชาและหลักการบริหารงานบุคคล ความร่วมมือร่วมใจภายในสถานศึกษาและระหว่างสถานศึกษา มีความรู้ความเข้าใจ บทบาท ภาระหน้าที่ของสถานศึกษา นโยบายที่เกี่ยวข้องกับต้นสังกัด การตัดสินใจ วินิจฉัย สั่งการในโรงเรียน แก้ไขปัญหาความขัดแย้งในโรงเรียน มีความรู้ความเข้าใจแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม นโยบายรัฐบาลและปัญหาการเมืองของประเทศ

1.3 แรงจูงใจ หมายถึง กระบวนการที่ทำให้ผู้บริหารโรงเรียนกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างมีจุดมุ่งหมาย มีทิศทางและช่วยให้กิจกรรมที่กระทำนั้นคงสภาพอยู่ต่อไป อันได้แก่การปฏิบัติงานด้วยความกระตือรือร้นกระฉับกระเฉง โน้มหน้าจูงใจเพื่อนร่วมงานให้เกิดความกระตือรือร้นและรับผิดชอบในการทำงาน มีความโปร่งใสยุติธรรมในการประเมินผลงาน มีการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่บุคลากรภายในโรงเรียน เสริมสร้างให้บุคลากรมีความจงรักภักดีต่อโรงเรียน สร้างความสามัคคีของครูและบุคลากรภายในโรงเรียน สร้างความเชื่อถือศรัทธาให้แก่บุคลากรในโรงเรียน เสริมสร้างความก้าวหน้าให้แก่ผู้ทำงาน จัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในโรงเรียนให้มีความเหมาะสมและทำให้ผู้ได้บังคับบัญชายอมรับนับถือและปฏิบัติงานได้สำเร็จ

1.4 ความถนัด หมายถึง ทัศนคติและความเจริญของสมองในการรับรู้และการกระทำของผู้บริหารโรงเรียน ในด้านการใช้ภาษาและถ้อยคำในการติดต่อสื่อสาร การคิดคำนวณ และการแก้ปัญหาเชิงปริมาณ การจดจำและระลึกได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง การสังเกต รายละเอียดและจำแนกความแตกต่าง มีความรวดเร็วในการรับรู้ มีระบบการฟังที่ดีสามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ การค้นหากฎหรือหลักเกณฑ์ใหม่ๆ เกี่ยวกับการบริหารงาน การสรุปความจากการศึกษาค้นคว้าหรือฝึกอบรม การอุปมาอุปไมยได้อย่างสมเหตุสมผล การเข้าใจอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดและเจตนาของผู้อื่น มีความเข้าใจตนเอง รู้จักตนเอง บริหารครอบครัวตนเองได้

1.5 ทักษะคติ หมายถึง ความชอบ ความไม่ชอบ ความลำเอียง ความคิดเห็น ความรู้สึก ความเชื่อฝังใจต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดของผู้บริหารโรงเรียน เป็นทั้งพฤติกรรมภายนอกที่อาจสังเกตได้ หรือพฤติกรรมภายในที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้ มีทัศนคติมองโลกในแง่ดี มีความเคร่งครัดในกฎระเบียบแบบแผนของทางราชการ รู้จักให้อภัยเพื่อนร่วมงานและได้บังคับบัญชา มีความเคร่งครัดในการตรวจสอบและควบคุมการทำงานอย่างใกล้ชิด มีความเห็นว่าเป็นเมื่อปฏิบัติงานด้วยความขยันขันแข็งแล้วจะได้รับรางวัลหรือผลตอบแทน มีความยินดีถ้าได้รับการยกย่องชมเชย หรือถูกประเมินผลการทำงานออกมาในทางที่ดี มีความยึดมั่นในการทำงานที่ซื่อสัตย์ ไม่คดโกง ทุจริต คอรัปชั่น มีความมั่นคงที่จะไม่แก้ออกกั้วกับอบายมุข มีความยึดถือความคิดของตนเอง ยากต่อการเปลี่ยนแปลงมีความกล้าเสี่ยงหรือกล้าได้กล้าเสียในการทำงาน ถึงแม้บางครั้งงานจะไม่ประสบความสำเร็จ

2. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง บุคคลที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียนและผู้รักษาการในตำแหน่ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

3. ครูผู้สอน หมายถึง บุคลากรวิชาชีพซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้านการเรียนการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงช่วยผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง บุคคลที่ได้รับการเลือกตั้ง ให้มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542

5. ผู้นำชุมชน หมายถึง บุคคลที่ได้รับการยอมรับจากชุมชนให้เป็นผู้ดำเนินการปกครอง ศาสนา และภูมิปัญญาท้องถิ่น และต้องไม่ตรงกับรายชื่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ได้ทราบถึงคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนตามทัศนะของครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้นำชุมชนว่าเป็นอย่างไร และคุณลักษณะของผู้บริหารตามทัศนะของครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้นำชุมชนแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร
2. ได้แนวทางในการคัดเลือกและพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหาร โรงเรียนให้มีความเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่
3. ผู้บริหารโรงเรียนได้พัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะ ที่สามารถทำงานร่วมกับครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้นำชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้บริหารการศึกษาระดับสูงขึ้นไป นำผลจากการศึกษาไปกำหนดรูปแบบการพัฒนาผู้บริหาร โรงเรียนให้มีคุณลักษณะที่เอื้อต่อการบริหาร โรงเรียน